

Minilexikon i Oftalmologisk terminologi

A

Abberation	förändring i brytningsförhållanden pga vanligen optiska defekter i linsmaterial etc, vanligen sfärisk a. och kromatisk a.
Ablatio	avlossning, används i betydelsen näthinneavlossning
Abrasio	
Ackommodation	ögats inställningsförmåga för seende på nära avstånd
Afaki	ögat saknar lins
ALT	Argon Laser Trabekuloplastik, trycksänkande behandling vid glaukom
Alexi	oförmåga att kunna läsa skrift trots bibehållen synförmåga
Alienation	borttagande av främmande kropp
Amauros	blindhet
Amaurosis fugax	tillfällig blindhet eller synfältsbortfall pga cirkulationsrubbnings
Amblyopi	svagsynthet utan organisk orsak dvs utan ögonförändringar
Ametropi	brytningsfel utan närmare beskrivning
Amotio	samma som ablatio, näthinneavlossning
Aniridi	medfödd frånvaro av regnbågshinnan
Aniseikoni	olika uppfattning av ett föremåls storlek vid jämförelse mellan de båda ögonen
Anisokori	olika stora pupiller
Anisometropi	olika refraktion mellan höger och vänster öga
Anopsi	funktionell blindhet t.ex. vid skelning
Applanation	avplaning, tillplattning
A-scan	ultraljudsundersökning med en endimensionell bild, jfr, B-scan
Astenopi	ögontrötthet ex vid ametropi eller nedsatt ackommodation
Autorefraktor	instrument för automatisk belastning av refraktion

B

Bagolini-glas	glasögon med sneda strieringar för att mäta samsynen
Berlins ödem	svullnad av näthinnan efter yttre våld
Bifokala glas	dubbelslipade glas, vanligen en övre del för avståndsseende och en nedre för nära avstånd
Bjerrumskotom	bortfall i synfältet som har formen av en komet och som utgår från blinda fläcken
Blefarit	inflammation i ögonlocksränderna
Blefarospasm	kramp i ögonlocken ofta i samband med trauma
Blefarochalasis	förlappning av ögonlockshud så att den hänger ned över ögonlockskanten
Blow-out-fracture	orbitabottenfraktur
Bowmans membran	ett skikt i cornea på vilket epitelet vilar
Brillen-hematom	hematom kring bågge ögonen pga blödning på skallbasen som har dissekerat sig fram till huden
BUT	Break Up Time, mått på tårfilmens kvalitet

C

Caruncula	
Cerclage	kirurgisk metod för att reponera en amotio med hjälp av ett silikonband som l äggs under de yttre ögonmusklernas fästen runt ögat
Chalazion	kronisk inflammation i en talgkörtel i ögonlocket, restillstånd efter vagel
Chemos	svullnad utan rodnad av bindhinnan
Cherry red spot	
Cornea guttata	dystrofi av corneas endotelceller
Cover test	”täckprov”, undersökningsmetod för att upptäcka ev skelning
Cykloplegi	förlamning av ciliarmuskeln
Cylinderglas	används för korrektion av astigmatism

D

Dakryoadenit	inflammation i tårkörteln
Dakryocystit	inflammation i tårsäcken
Dendritika keratit	grenformig keratit orsakad av herpesvirus

Dioptri	
Drusen	sjukliga förändringar i form av hyalin/koloida kroppar av degenerativ typ i åderhinnan
Dyslexi	läs- och skrivsvårigheter, tidig ordblindhet

E

Episclerit	ytlig inflammation i sclera
Esofori	latent inåtskelning
Esotropi	manifest inåtskelning
Exfoliation	flaga
Exkavation	grop, urgropning (papillen)
Exotropi	manifest utåtskelning
Exsudat	utfällning från blodkärl

F

Fluoresceinangiografi	kontrastundersökning av ögonbottencirkulation (blodkärl)
Fornix	ficka mellan ögonlock och bulb
Fotofobi	ljuskänslighet
Fotopsi	syn- eller ljusfenomen utan objektiv förklaring
Fotokoagulation	metod att bränna med ljus på förändringar i ögat för att erhålla ärrbildning
Fundus	
Fusion	sammansmältning av de båda ögonens bilder till en bild, samsyn

G

Glaukom	grön starr
Gonioskopi	undersökning av ögats kammarvinkel

H

Haabs prov	Spolning av tårvägarna. Positiv (+ till +++) vid passage, negativ vid hinder
Halofenomen	ljusringar runt en ljuspunkt (vid corneaödem, akut glaukom)
Hemianopsi	halvsidigt bortfall av synfältet
Hordeulum	inflammation i ögonlockets hår- eller talgkörtel
Hyperopi	översynthet
Hypertropi	manifest uppåtskelning
HypHEMA	
Hypofori	latent nedåtskelning
Hypopyon	varbildning i främre kammaren
Hästschoruptur	hästschoformat hål i retina

I

ICCE	Intra Capsular Cataract Extraction
ICL	Intraocular contact lens – en kirurgisk åtgärd som innebär att man placerar en tunn lins på främre ytan av den ordinarie linsen för att korrigera en hög när- eller över- synthet
Incipient	= begynnande - används oftast i termen incipient katarakt
Incykloduktion	Inåtrotation av ögat dvs. ögats övre del roterar inåt
Indirekt oftalmoskopi	Undersökning av ögonbotten med hjälp av en +12 D lins vanligen. Ger en omvänd bild av ögonbotten. Jfr direkt oftalmoskopi
IOL	Intra Ocular Lins
IOP	Intra Ocular Pressure
Iridocyklit	inflammation av iris och corpus ciliare

K

Kammarvinkel	vinkeln mellan regnbågshinnan och hornhinnan
Katarakt	grå starr
Keratit	inflammation i hornhinnan
Keratoconus	konformig hornhinna
Keratoplastik	hornhinnetransplantation
Kolobom	medfödd defekt slutning av ögongloben i tidigt fosterstadium, ger upphov till defekt som kan omfatta bara papillen, delar av ögonbotten eller ända fram till

Koroidea	iris och lins
Kornea	åderhinnan hornhinnan
L	
Laceratio bulbi	sönderslitning av ögonbulben
Lagofthalmus	ofullständig slutning av ögonspringan, haröga
Lamina fibrosa	tunnaste delen av sklera vid synnervsinträdet
Limbus	gränsen mellan hornhinna och bindehinna (eller sklera)
Ljusväg	äggviteutfällning eller fritt svävande celler i kammarvattnet i främre ögonkammaren som ses vid belysning med tunt strålknippe, tecken på inre retning
M	
Macula	fläck, använda som macula (lutea) i centrala ögonbotten och macula cornea (se nedan)
Macula cornea	hornhinnefläck, vanligen ett ärr efter en gammal skada
Metamorfopsi	synrubbing, bilden ses förvrängd, typiskt är att raka kanter blir "vågiga"
Mikropsi	synrubbing vid vilken föremål ter sig förminskade
Mios	liten pupill
Mouches volantes	flugseende, vanligen grumlingar i glaskroppen
Mydriasis	vid, stor pupill
Myodesopsi	se: mouches volantes
Myopi	närsynthet
O	
oa	(oc amb.) oculi ambientes, förkortning i journaler för något som gäller båda ögonen
Obskuration	tillfällig fördunkling av synen
Ocklusion	förtäckning av ett öga vid amblyopibehandling, lappbehandling
Opacitet	grumling, används för grumlingar i cornea och lins
P	
Plica semilunaris	
Precipitat (ppt)	beläggningar på exempelvis bakre hornhinneytan
Presbyopi	
Pterygium	inväxt av bindehinna över hornhinnan
R	
Retinit	inflammation i näthinnan
Retinitis pigmentosa	pigmentdegeneration av näthinnan. Ger defekt mörkerseende och kikarsyn
S	
S	=synskärpa, kan ibland förkortas V=visus
SC	Syncentral
sc	Sine correctio , utan korrektion anges vid synskärpebestämningar
Seidels test	
SF	Synfält
SH	Synskärpa höger öga
Sideros	
Skotom	synfältsdefekt, används vanligen för mindre defekter, jfr Anopsi, hemianopsi, kvadrantanopsi
SLO	Scanning laser ophthalmoscope, en form av detaljerad avbildning av näthinnan
SST	Sahlgren saturation test – en färgsinnessest som bygger på sortering av färger
Stph	Stenopeiskt hål
SV	Synskärpa vänster öga
Symblefaron	sammanväxtning mellan bulbens och ögonlockets konj

T	
Tarsoraf	suturering av kanten på övre och nedre ögonlocket partiellt eller helt för att minska ögonspringan exempelvis vid lagophthalmos eller hornhinneförändringar av annat slag som kräver täckning av cornea
Trabekulektomi	operativ urskärning av trabekelverket för att åstadkomma trycksänkning vid glaukom
Trichiasis	felväxta cilier (ögonfransar) som leder till att cilierna skaver på cornea med cornealdefekt som följd.
TVH	Tvångshuvudhållning, exvis. vid skelning eller nystagmus
U	
Uthoffs fenomen	
Uvea	
V	
V	= visus, kan ibland förkortas S=synskärpa
Vallreflex	
VEP	Visual Evoked Potentials, är ett slags EEG över syncortex
Vergens	
Vernal konjunktivit	
Vernier synskärpa	
Version	
Vertometer	instrument för avläsning av glasögonstyrka
Vinkel kappa	
Viskoelastika	
VisTech metoden	kontrastmättningsmetod
Visuell anosognosi	= Antons syndrom, omedvetenhet om sin egen blindhet, oftast vid occipitallobsskador
Visus	synskärpa
Visuskop	Oftalmoskop med fixationsmärke för att undersöka om patienten har en central fixation
Vitalfärgning	
Vitrektomi	glaskroppskirurgi
Vitrit	inflammation i glaskroppen
von Graefes symtom	
von Hippels sjukdom	
von Recklinghausens sjukdom	
Worth 4-dot test	
V-syndrom	Skelningstillstånd där skelvinkeln minskar vid blick nedåt och ökar vid blick uppåt
X	
Y	
YAG-laser	
Yttersegment	
Z	
Å	
Åderhinna	
Ålderssynthet	
Ä	
Ändlägesnystagmus	
Ö	
Ögondarr	=nystagmus
Ögonlocksretraktion	
Översynthet	=hyperopi